

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2163

av Veronica Lindholm m.fl. (S)

Lagstiftning om våldtäkt för en jämställd straffrätt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över den svenska sexualbrottslagen i sin helhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över en samtyckeslagstiftning.

Motivering

Den nuvarande svenska våldtäktslagstiftningen omfattar inte alla påtvingade sexuella handlingar. För att fällas för våldtäkt idag måste handlingen innefatta våld eller hot därom, eller att en person på grund av berusning eller annat befinner sig i en särskilt utsatt situation. Det är inte en ovanlig reaktion att uppvisa ett så kallat ”frozen-fright pattern” när en person upplever att en annan person avser utnyttja denne sexuellt. Detta innebär att den nuvarande lagen således inte täcker in de verkliga reaktionerna hos en person som är utsatt för vanmakt genom sexuellt utnyttjande.

Dagens lagstiftning, de frågor som ställs till den utsatta personen samt de förhärskande uppfattningar samhället har om hur en person utsatt för övergrepp reagerar medför att fokus och bevisbörda hamnar på den utsatta personen. Det innebär ofta en granskning av målsägandens agerande innan, under samt efter övergreppet. Sexualbrottslagstiftningen (SOU 2010:71) har remissbehandlats men någon lagstiftningsåtgärd är ännu inte föreslagen. Denna utredning pekade på att en samtyckeslag vore en ”naturlig fortsättning av utvecklingen av den straffrättsliga synen på sexualbrott”. Fokus hamnar genom denna lagstiftning på den tilltalades agerande istället för på den utsatta. Bemötande gentemot den brottsutsatta bör då sannolikt förbättras.

Samtycke är svårt att bevisa, men det gäller även för många andra brott och det hindrar inte oss från att dra gränser mellan vad som är brott och vad som inte är brott. Samtyckeslag finns dessutom redan i flera länder; Kanada, Nya Zeeland, England, Irland, ett antal delstater i USA och även Internationella domstolen (ICJ) i Haag har en samtyckesparagraf. Lagstiftning är makt och rätt brukad kan den göra skillnad och verka normbildande. Det bör vara självklart att förvisning om samtycke skall gälla innan (och under tiden) sexuella handlingar utförs.

Veronica Lindholm (S)

Katarina Köhler (S)

Björn Wiechel (S)

Hannah Bergstedt (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Isak From (S)

Carina Ohlsson (S)